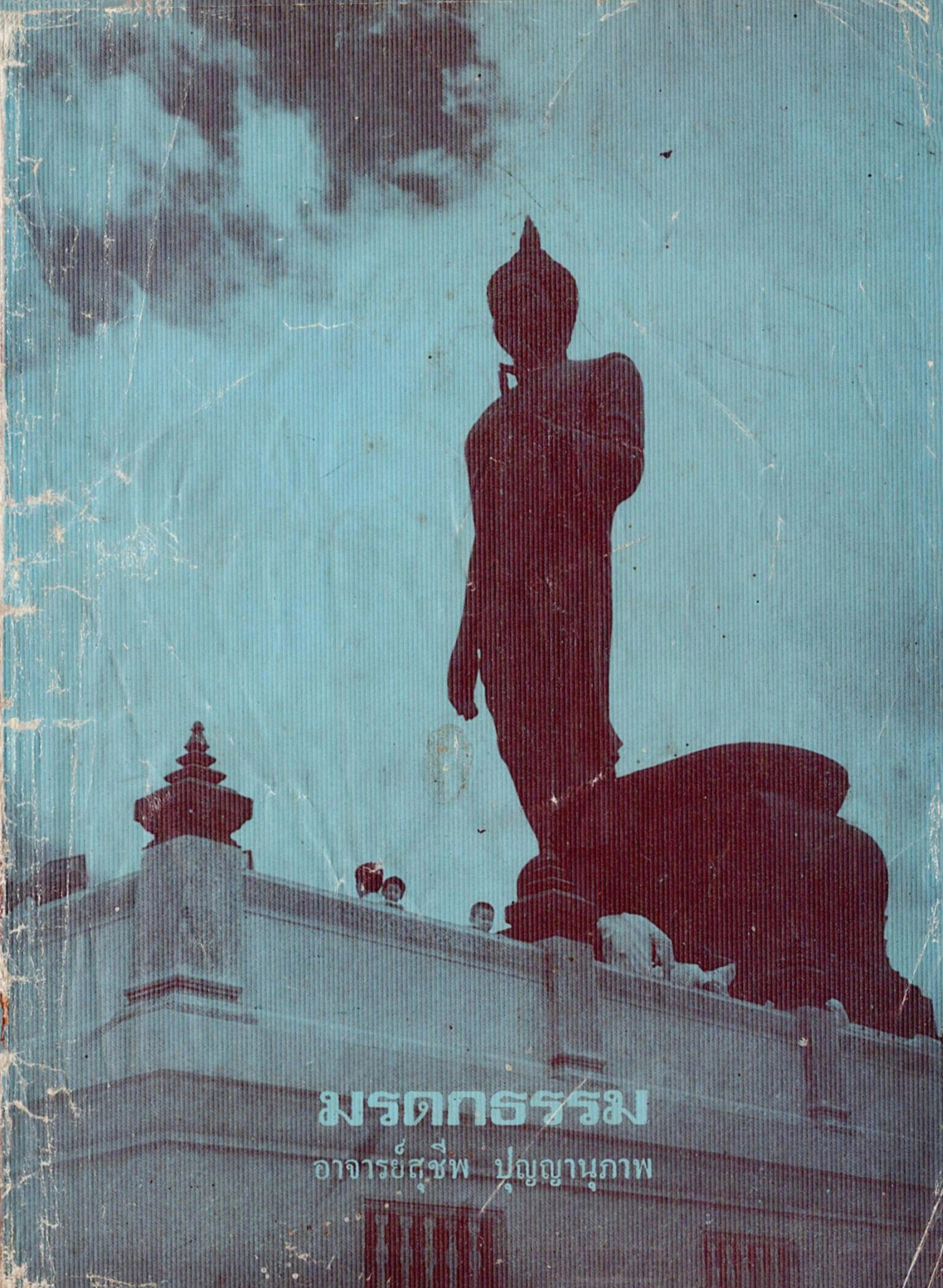

มรดกธรรม

อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ

อภินันทนาการ

แด่

....

....

....

....

จาก

....

....

....

....

อาคม ทันนิเทศ
สถานีวิทยุทหารอากาศ
๐๑ บางซื่อ
ภายในบริเวณกรมช่างอากาศ สะพานแดง
กรุงเทพฯ โทร. ๒๔๑๐๔๑๕

คำชี้แจง

หนังสือ เรื่อง "พระพุทธศาสนาสอนอย่างไร" ซึ่งเรียบเรียงโดยท่าน อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ธรรมบรรณาการ หรือ มงคลชีวิต ของพระเทพกวี วัดป่าดาราภิรมย์ นี้ มีหลายท่านขอร้องให้รวบรวมพิมพ์ขึ้นเพื่อแจกจ่าย หรือมอบให้แก่กันและกัน เพราะมีข้อธรรมคำสอนที่ถูกต้อง ตรง ดีมาก และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง กระผมจึงจัดพิมพ์ขึ้นและถือโอกาส ณ ที่นี้กราบขออนุญาตต่อพระเดชพระคุณ ท่านอาจารย์ทั้ง ๒ ท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย เพื่อการเผยแพร่ข้อธรรมคำสอนในพระศาสนา ในรูปแบบง่าย ๆ พอเข้าใจกันได้โดยไม่ยากนัก หวังว่าหนังสือเล่มนี้คงเป็นประโยชน์แก่กันได้บ้าง ขอกราบขอบพระคุณ

อาคม ทันนิเทศ

พระพุทธศาสนาสอนอย่างไร

ของ อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ

– พระพุทธศาสนาสอนให้พยายามพึ่งตัวเอง ไม่ให้มัวเมาคิดแต่จะพึ่งผู้อื่น

– พระพุทธศาสนาสอนให้ทำความดีเพราะเห็นแก่ความดี ไม่ใช่ทำด้วยความโลภ คืออยากได้สิ่งตอบแทน หรือทำด้วยความหลง คือไม่รู้ความจริง บางครั้งนึกว่าดีแต่กลายเป็นความชั่ว

– พระพุทธศาสนาสอนให้มีความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน ยิ่งสำหรับคฤหัสถ์ การตั้งเนื้อตั้งตัวได้ต้องมีความขยันหมั่นเพียรเป็นข้อแรก

– พระพุทธศาสนาสอนให้มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

– พระพุทธศาสนาสอนว่า การอยู่ในอำนาจผู้อื่นเป็นทุกข์ จึงสอนให้มีอิสรภาพ ทั้งภายนอกและ

ภายใน อิสรภาพภายใน คือไม่เป็นทาสของกิเลส หรือถ้ายังละกิเลสไม่ได้ ก็อย่าถึงกับปล่อยให้กิเลสบังคับมากเกินไป

– พระพุทธศาสนาสอนให้เอาชนะความชั่วด้วยความดี ให้ระงับเวรด้วยการไม่จองเวร และในขณะเดียวกันก็พยายามทำตนอย่าให้มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นให้รู้จักผูกไมตรีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน

– พระพุทธศาสนาสอนให้ประกอบเหตุ คือลงมือทำเพื่อให้เกิดผลที่มุ่งหมาย ไม่ใช่ให้คิดได้ดีอย่างลอย ๆ โดยคอยพึ่งโชคชาตา หรืออำนาจลึกลับใด ๆ

– พระพุทธศาสนาสอนให้ลงมือปฏิบัติ เพื่อจะได้รู้แจ้งผลดีด้วยตนเอง ไม่ต้องเดาว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ตราบใดยังเดาอยู่ ตราบนั้นยังไม่ชื่อว่ารู้ความจริง

– พระพุทธศาสนาสอนให้มีความอดทนต่อสู้กับความยากลำบากและอุปสรรคทั้งหลาย ไม่เป็นคนอ่อนแอ พอพบอุปสรรคก็วางมือทิ้ง ถือว่าความ
าทนจะนำประโยชน์และความสุขมาให้

– พระพุทธศาสนาสอนมิให้เชื่ออะไรอย่างงมงายไร้เหตุผล ให้ใช้ปัญญากำกับความเชื่ออยู่เสมอ นอกจากนั้นยังสอนให้รู้จักพิสูจน์ความจริง ด้วยการทดลองปฏิบัติและพิจารณาอย่างถี่ถ้วน

– พระพุทธศาสนาสอนกว้างกว่าเทศบาลและรัฐบาล คือเทศบาลปกครองท้องถิ่น รัฐบาลปกครองประเทศ โดยสอนให้มีโลกบาลคือธรรมอันปกครองโลก ได้แก่หิริความละอายแก่ใจและโอตตัปปะความเกรงกลัวต่อบาปทุจริต

– พระพุทธศาสนาสอนให้มีสติกับปัญญาคู่กัน คือให้มีเฉลียวคู่กับฉลาด ไม่ใช่เฉลียวอย่างเดียวหรือฉลาดอย่างเดียว จึงสอนให้มีสติกับสัมปชัญญะคู่กัน และถือว่าเป็นธรรมมีอุปการะมาก

– พระพุทธศาสนาสอนให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ เช่นที่สอนให้เคารพในการศึกษาให้มีการสดับตรับฟังมาก ให้คบหาผู้รู้หรือคนดี

และสนใจฟังคำแนะนำของท่าน โดยเฉพาะได้สอนว่า ไม่สรรเสริญความหยุดอยู่ในคุณความดี สรรเสริญแต่ความเจริญก้าวหน้า

– พระพุทธศาสนาสอนให้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทั้งทางวัตถุและทางน้ำใจ เพื่อจะได้อยู่เป็นผาสุกร่วมกันในสังคม

– พระพุทธศาสนาสอนมิให้ปลูกศัตรูหรือมองเห็นใครต่อใครเป็นศัตรู โดยเฉพาะไม่สอนให้เกลียดชังคนนับถือศาสนาอื่น จึงนับว่าเป็นศาสนาที่มีใจกว้างขวาง

– พระพุทธศาสนาสอนมิให้ใช้วิธีอ้อนวอนบวงสรวงเพื่อให้สำเร็จผล แต่สอนให้ลงมือทำเพื่อให้เกิดผลที่มุ่งหมายนั้น ให้ถูกทาง

– พระพุทธศาสนาสอนให้มองโลก โดยรู้เท่าทันความจริงที่ว่า มีความไม่เที่ยงแท้ถาวร ทนอยู่ไม่ได้และไม่ใช่ตัวตน ที่พึงยึดถือ จะได้มีความปลอดโปร่งใจไม่ยึดมั่นจนเกินไป ซึ่งจะเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ได้โดยง่าย

– พระพุทธศาสนาสอนให้ถือธรรมคือความถูกความตรงเป็นใหญ่ ไม่ให้ถือตนเป็นใหญ่ หรือถือโลกเป็นใหญ่ พูดง่ายๆ ก็คือไม่ถือบุคคลเป็นสำคัญ แต่ถือธรรมหรือความถูกความตรงเป็นสำคัญ

– พระพุทธศาสนาสอนปรมัตถ์ คือประโยชน์อย่างยิ่ง คือให้รู้จักความจริงที่เป็นแก่น ไม่หลงติดอยู่ในความสมมติต่าง ๆ เช่น ลาภ ยศ เป็นต้น แต่ในการเกี่ยวข้องกับสังคมก็สอนให้รู้จักรับรองสมมติทางกาย และทางวาจาตามสมควร เช่น เมื่อเข้าประชุมชนให้ทำตนให้เข้าได้กับประชุมชนนั้น ๆ ให้ใช้ถ้อยคำให้ถูกตามสมมติบัญญัติ ไม่ใช่เมื่อถือว่าสัตว์บุคคลตัวตนเราเขาแล้ว ก็เลยเข้ากับใครไม่ได้ การที่พระพุทธศาสนายั่งยืนมาได้ ก็เพราะถึงคราวรับรองสมมติบัญญัติก็รับรองตามสมควร ถึงคราวสอนให้รู้เท่าสมมติบัญญัติ ก็ให้สอนใจมิให้ติดให้หลงจนเป็นเหตุมัวเมางมงาย

– พระพุทธศาสนาสอนธรรมตั้งแต่ชั้นต่ำจนถึงธรรมชั้นสูง แต่ละประเภทเหมาะแก่จริตอัธยาศัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เหมือนให้อาหารแก่เด็กอ่อนและแก่คนโตตามความเหมาะสมฉะนั้น

– พระพุทธศาสนาสอนว่าปัญญาเป็นเครื่องส่องทางแห่งชีวิตที่นับเป็นแสงสว่างในโลก และได้สอนต่อไปว่าปัญญานั้นทำให้เกิดได้ ไม่ใช่ปัญญาตามบุญตามกรรม การทำให้เกิดปัญญาคือความคิด การศึกษาสดับตรับฟังและการลงมือปฏิบัติอบรมให้เกิดปัญญา

– พระพุทธศาสนาสอนหนักเน้นในเรื่องความเป็นผู้กตัญญูรู้คุณผู้อื่น และกตเวทีตอบแทนคุณท่าน และสรรเสริญว่าใครมีคุณข้อนี้ชื่อว่าเป็นคนดี และประพฤติสิ่งเป็นสวัสดิมงคล

– พระพุทธศาสนาสอนให้ดับทุกข์ โดยให้รู้จักว่าอะไรเป็นทุกข์ อะไรเป็นต้นเหตุ และการ

ดับทุกข์ได้แก่ดับเหตุของทุกข์ รวมทั้งให้รู้จักข้อปฏิบัติที่จะให้ถึงความดับทุกข์ด้วย จึงชื่อว่าสอนเรื่องความดับทุกข์ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งควรจะได้ศึกษาและปฏิบัติตาม

– พระพุทธศาสนามิได้สอนให้ย่ำยี หรือซ้ำเติมคนที่ทำอะไรผิดแล้ว ควรจะช่วยกันให้กำลังใจในการกลับตัวของเขา ไม่ควรดูหมิ่นเหยียดหยาม พระพุทธเจ้าเองก็เคยทรงเล่าเรื่องความผิดของพระ-องค์ ในสมัยยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ อันแสดงว่าตราบใดยังมีกิเลสตราบนั้นก็อาจทำชั่วทำผิดได้ แต่ข้อสำคัญถ้ารู้ว่าอะไรผิดอะไรชอบแล้ว จะต้องพยายามกลับตัวให้ดีขึ้นเสมอ

– พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สอนให้เห็นอกเห็นใจคนอื่น ผู้ใดดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น จะเพราะชาติสกุล เพราะทรัพย์ หรือเพราะเหตุอื่นใดก็ตาม ไม่ชื่อว่าปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา

– พระพุทธศาสนาสอนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หว่านพืชเช่นใด ก็ได้รับผลเช่นนั้น จึงเท่ากับ

สอนให้หว่านแต่พืชที่ดี คือพยายามทำแต่กรรมดี พยายามละเว้นความชั่วทั้งหลาย

– พระพุทธศาสนาสอนให้รู้จักละอายใจตนเอง และเกรงกลัวต่อความชั่วช้าทุจริต โดยถือว่าคุณธรรมทั้งสองนี้มีอยู่ในที่ใด ย่อมคุ้มครองให้ตลอดทั่วทั้งโลก และจัดเป็นคุณธรรมของเทวดาด้วย

– พระพุทธศาสนาสอนให้แก้ความชั่วด้วยความดี ให้ระงับเวรด้วยการไม่จองเวร ให้ระงับความโกรธด้วยความไม่โกรธ ใหม่ ๆ อาจทำได้ยาก แต่ถ้าลองฝึกหัดทำดูบ้าง จะได้รับความเย็นใจสงบร้อนหมดเวรหมดภัย

– พระพุทธศาสนาสอนว่า การคบเพื่อนที่ดีย่อมจะชวนกันไปในทางดีพระอานนท์เสนอว่า เป็นกึ่งพรหมจรรย์ พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นตัวพรหมจรรย์โดยสมบูรณ์ทีเดียว แสดงว่ายกย่องกัลยาณมิตรมาก

– พระพุทธศาสนาสอนให้รักษากายวาจาให้เรียบร้อยด้วยศีล ให้รักษาจิตให้สงบไม่ฟุ้งซ่านด้วยสมาธิ และให้รักษาทิฐิคือความเห็นมิให้ผิดให้ไปตรง

ทางด้วยปัญญา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา จึงเป็นข้อปฏิบัติตามลำดับต่ำสูงทางพระพุทธศาสนา

– ด้วยปัญญาบุคคลอาจแก้ทุกข์ได้ ด้วยปัญญาบุคคลย่อมมีแสงสว่างทางชีวิตให้ดำเนินไปได้โดยราบรื่นด้วยปัญญาบุคคลย่อมไม่ทำอะไรที่ผิดพลาด ปัญญาจึงเป็นที่มาแห่งคุณงามความดีทั้งหลาย

– พระพุทธศาสนาสอนให้ผ่อนคลายความยึดมั่น ความถือตัวถือตนให้เหลือน้อยเท่าที่จะทำได้ คนยิ่งมีความยึดถือหรือถือตัวตนมากเพียงใด ก็มีความทุกข์ความเดือดร้อนมากเพียงนั้น

– พระพุทธศาสนาสอนให้รู้สภาพธรรมดาสามประการของสิ่งทั้งหลาย และให้พิจารณาด้วยปัญญาอยู่เสมอ นั้นคือความไม่เที่ยงถาวร (อนิจจา) ความทนอยู่ไม่ได้ (ทุกขตา) และความเป็นของมิใช่ตัวตน (อนัตตา) เพื่อเป็นทางปิดกั้นความกลัดกลุ้มเดือดร้อนทั้งปวง

– พระพุทธศาสนาสอนว่า ถ้าไม่รู้จะปฏิบัติอย่างไรดี เพราะข้อมีมากเหลือเกิน ก็สอนให้ปฏิบัติ

เพียงอย่างเดียวคือให้รักษาคุ้มครองจิตให้เป็นไปถูกทาง เสร็จแล้วจะเป็นอันคุ้มครองกายวาจา และอื่น ๆ ไปในตัว

— พระพุทธศาสนาสอนทางสายกลาง ระหว่างการทรมานตัวเองให้เดือดร้อน กับการปล่อยตัวเองให้เหลิงเกินไป และสอนทางสายกลางระหว่างความเห็นที่ว่าเที่ยงกับความเห็นที่ว่าขาดสูญ การสอนทางสายกลางนี้ย่อมเป็นประโยชน์ในที่ทุกสถาน อะไรก็ตามมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ตึงเกินไปหรือหย่อนเกินไปย่อมไม่ดี

— พระพุทธศาสนาสอนให้รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นบ้าง ไม่เป็นคนดื้อว่ายากสอนยาก คนที่ฟังความคิดเห็นของคนอื่นย่อมมีโอกาสแก้ไขความผิดพลาดบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ

— พระพุทธศาสนาสอนเป็นวิภชวาทะ คือกล่าวว่าจำแนกตามเหตุผลที่แท้จริง เช่นเมื่อมีปัญหาว่า ขึ้นชื่อว่าความจริงแล้วควรจะพูดไปโดยไม่มีขอบเขตหรือพระพุทธศาสนาสอนว่าความจริงที่ควร

จะพูดนั้น ควรเป็นประโยชน์ด้วย เป็นธรรมด้วยจึงค่อยพูด แล้วก็ควรรู้จักกาลเวลาที่จะพูดด้วย มิใช่พูดพร่ำเพรื่อไป

– พระพุทธศาสนาสอนว่าคนพาลมีการเพ่งโทษผู้อื่นเป็นกำลัง บัณฑิตมีการเพ่งโทษตนเองเป็นกำลัง จึงแสดงว่าไม่ควรวุ่นวายแต่จะแก้ความไม่ดีของคนอื่นให้มากนัก ดูตัวเองก่อน แก้ตัวเองให้ดีก่อนแล้วจึงแก้คนอื่นในภายหลัง

– พระพุทธศาสนาเป็นที่มาแห่งวัฒนธรรมและสมบัติผู้ดีที่ละเอียดอ่อนและประณีตของโลก

– พระพุทธศาสนาสอนให้ระงับไม่วุ่นวายและสอนให้เห็นว่าลาภสักการะและชื่อเสียง ถ้าไม่รู้จักใช้พิจารณา ก็กลายเป็นของร้ายกาจ หรือเป็นพิษได้

– พระพุทธศาสนาสอนให้พิจารณาให้รู้เท่าทันเรื่องที่มาทำให้ชอบในครั้งแรก และก่อทุกข์เดือดร้อนให้ในภายหลัง รูปพระพุทธเจ้าตอนผจญมารนั้นเป็นคติสอนใจดีมาก อาวุธของพระยามารกลายเป็นดอกไม้ธูปเทียนมาบูชาพระพุทธเจ้า นี่แสดงว่าสิ่งที่

เป็นพิษสำหรับผู้อื่น แต่เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาแล้ว ก็อาจเป็นดอกไม้ธูปเทียนมาบูชาได้

– พระพุทธเจ้าตรัสว่าถ้าไม่มี ความเกิด ความแก่ ความตาย พระองค์ก็คงมิได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แสดงว่าเรื่องที่คนทั้งหลายเห็นเป็นของธรรมดาก็ตาม เป็นของน่าเกลียดน่ากลัวก็ตาม พระ-พุทธเจ้าทรงนำมาเป็นคติ หรือหาประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้น จึงมีคำกล่าวว่า ผู้มีความรู้มองทุกอย่างเป็นธรรม เหมือนหมอผู้สามารถมองต้นไม้ทุกอย่างเป็นยารักษาโรคได้ทั้งสิ้น ฉะนั้น

– พระพุทธศาสนาสอนให้รู้จักเสียสละเป็นชั้น ๆ ให้สละสุขเล็กน้อยเพื่อสุขอันสมบูรณ์ ให้สละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ ให้สละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต และให้สละชีวิตเพื่อรักษาธรรม เป็นการสอนให้ยกจิตใจให้สูงขึ้นในที่สุด

– พระพุทธศาสนาสอนให้ยอมเสียน้อย เพื่อไม่เสียมาก เพราะฉะนั้นเมื่อมีเหตุอะไรเกิดขึ้น อันจะต้องเสียสละบ้างก็ควรพิจารณา ถ้าควรเสียน้อยก็จะ

เป็นการตัดต้นเหตุ ที่ให้เสียมากเป็นอย่างดี เพียงการทนเหตุการณ์เล็กน้อยทนไม่ได้แล้วก่อเรื่องขึ้น ก็จะเป็นตัวอย่างอันดีที่ให้วินิจฉัยเรื่องนี้ได้

– พระพุทธศาสนาสอนว่า เมื่อมีศีล คือรักษากายวาจาให้เรียบร้อยได้ย่อมเป็นอุปการให้สมาธิเกิดได้เร็ว สมาธิคือการที่ใจตั้งมั่นไม่ฟุ้งซ่าน เมื่อมีสมาธิก็ช่วยให้เกิดปัญญาได้สะดวกขึ้น

– พระพุทธศาสนาสอนว่า ทุกคนที่เกิดมามีขวานเกิดมาในปากคนละเล่ม เป็นขวานถ้าไม่รู้จักใช้ก็จะฟันตนเองให้พินาศไปได้

– พระพุทธศาสนาสอนรวมยอดให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท คือสอนไม่ให้ลืมตนทนงตนหรือขาดความระมัดระวัง ท่านถือความประมาทเป็นทางแห่งความตายจึงควรอยู่ในความไม่ประมาททั่วกัน

หลักพระพุทธศาสนาบางประการ ที่กล่าวมานี้เป็นการประมวลข้อธรรมที่เป็นคุณลักษณะพิเศษดีเด่นและไม่ซ้ำกับศาสนาอื่นโดยมาก เหมาะที่จะเป็นคติเตือนใจ และยึดเป็นหลักปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เป็น

ข้อความสั้น ๆ พุทธศาสนิกชนชาวบ้านทั่วไป อ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย และยังเป็นแนวทางแห่งการศึกษา เพื่อที่จะได้เข้าใจอย่างถูกต้องว่า พระ-พุทธศาสนาสอนไว้อย่างไร ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม เมื่ออ่านจบแล้ว พอจะเข้าใจได้ว่าพระพุทธศาสนามีหลักปฏิบัติ เหมาะกับคนทุกชั้นและทุกโอกาส

ประมวลหัวข้อธรรมที่กล่าวมานี้ ๔๗ ข้อได้คัดลอกมาจากส่วนหนึ่งของหนังสือ "คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา" โดยได้รับอนุญาตจากท่านผู้เขียนคือ อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพแล้ว

คำแปล คำถวายทานต่างๆ

คำถวายผ้าไตรอุทิศแก่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต ติจีวะรานิ อัยยัสสะ เทมะ สาธุ โน ภันเต อะยัง ติจีวะระปูชาวิปาโก อัมหากัง มาตาปิตุอาทีนัง ญาตีนัง กาละกะตานัง สังวัตตะตุ อัมหากัง มาตาปิตุอาทะโย ญาตะกา ทานะปัตติง ละภันตุ อัมหากัง เจตะสา

คำถวายผ้าไตรอุทิศแก่ผู้ตาย

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอถวายจีวรเหล่านี้แก่พระเป็นเจ้า ขอผลแห่งการบูชาด้วยไตรจีวรนี้ จงสำเร็จแก่บิดามารดา และญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าผู้ล่วงลับไปแล้ว และจงได้รับส่วนแห่งทานตามความตั้งใจของข้าพเจ้าเถิด

คำถวายสังฆทานอุทิศแก่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะ-ริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจวะ มาตาปิตุอาทีนัญจะ ญาตะกานัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสังฆทานอุทิศแก่ผู้ตาย

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับภัตตหารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย แก่ญาติทั้งหลาย มีบิดามารดาเป็นต้น ด้วย (ที่ละโลกนี้ไป) ตลอดกาลนาน เทอญ

คำถวายกุฎี

อิมัง มะยัง ภันเต เอกัง กุฏิง ภิกขุสังฆัสสะ นิยยาเทมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง กุฏิง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

(ถ้าหากหลังคำว่า "อิมัง" เปลี่ยนเป็น "อิมา" "กุฏิง" เป็น "กุฏิโย" ส่วนเอกัง" ตัดทิ้ง)

คำถวายกุฎี

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอมอบถวายกุฎีหลังนี้แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับกุฎีหลังนี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนาน เทอญ

คำถวายศาลา

มะยัง ภันเต อิมัง สาลัง ธัมมะสะภายะ อุทสิสสะ สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง ธัมมะสะภาสาลัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายศาลา

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอถวายศาลาหลังนี้แด่พระสงฆ์จงรับธรรมสภาศาลาหลังนี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนาน เทอญ

คำถวายเภสัช (ยาแก้ไข้)

อิมานิ มะยัง ภันเต คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขารานิ อิธะ อาเนตะวา ฐปิตานิ ภิกขุสังฆัสสะ นิยยาเทมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายเภสัช (ยาแก้ไข้)

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอมอบถวายยาแก้ไข้ซึ่งได้นำมาตั้งไว้ ณ ที่นี้แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับยาแก้ไข้เหล่านี้เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ

คำถวายสลากภัต

เอตานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ อะสุกัฏฐาเน ฐะปิตานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ เอตานิ ภัตตาน สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสลากภัต

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายอันตั้งไว้ ณ ที่โน้นแด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับภัตตาหารกับทั้งบริวารทั้งหลายนั้นเพื่อประโยชน์ และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ

คำแผ่เมตตา

สัพเพ สัตตา อะเวรา โหนตุ สัพเพ สัตตา อัพยาปัชฌา โหนตุ สัพเพ สัตตา อะนีฆา โหนตุ สัพเพ สัตตา สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ

คำแผ่เมตตา

ขอสรรพสัตว์ จงเป็นผู้ไม่มีเวร จงไม่เบียดเบียนกัน จงเป็นสุข ๆ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ทั้งสิ้นเถิด

คำถวายข้าวบูชาพระพุทธ

อิมัง สูปะพยัญชะนะสัมปันนัง สาลีนัง โภชะนัง อุทะกัง วะรัง พุทธัสสะ ปูเชมิ

คำถวายข้าวบูชาพระพุทธ

ข้าพเจ้า ขอบูชาข้าวสาลี พร้อมทั้งแกงและกับ และน้ำอันประเสริฐนี้แด่พระ-พุทธเจ้า

(ก่อนอธิษฐานสิ่งใดควรเริ่มต้นภาวนา)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส

การอธิษฐาน คือ การตั้งจิตและสำรวมใจให้แน่วแน่ ให้มีอารมณ์เป็นอันหนึ่งอันเดียว ไม่ให้จิตใจฟุ้งซ่าน เพื่อให้เกิดพลังจิตมุ่งไปยังผู้ที่เราจะอุทิศส่วนบุญให้พร้อมทั้งกล่าวคำอธิษฐาน ผลบุญก็จะสำเร็จแก่ผู้นั้นสมประสงค์

ปัจจุบันนี้ ยังมีผู้ที่ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับพิธีบุญต่าง ๆ อยู่มาก อาทิเช่นเมื่อทำบุญตักบาตรในตอนเช้าแล้วไม่ทราบว่าจะใช้คำอธิษฐานอย่างไร หนังสือนี้จะรวบรวมคำอธิษฐานสำหรับใช้ประกอบการทำบุญในวาระต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพุทธศาสนิกชนให้ปฏิบัติ

คำภาวนาเวลารดน้ำศพ

อิทัง มะตะกะสะรีรัง อุทังกะ วิยะ สิญจิตัง อะโหสิกัมมัง

คำภาวนาเวลารดน้ำศพ

ขอศพนี้ จงให้อโหสิกรรม เหมือนน้ำที่ข้าพเจ้าได้รดแล้วนี้เถิด

คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง

คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ

เราก็จะต้องตายแน่ทีเดียว

คำภาวนาเวลาเผาศพ

อะยัมปิ โข เม กาโย เอวัง ภาวี เอวัง ธัมโม เอวัง อะนะตีโต

คำภาวนาเวลาเผาศพ

กายของเรานี้ ต้องเป็นอย่างนี้เหมือนกัน มีอย่างนี้เป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความเป็นอย่างนี้ไปได้

คำภาวนาเวลาทอดผ้าศพให้พระบังสุกุล

นามะรูปัง อะนิจจัง นามะรูปัง ทุกขัง นามะรูปัง อะนัตตา

คำภาวนาเวลาทอดผ้าศพให้พระบังสุกุล

นามรูป ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน

คำลาข้าวพระพุทธ

เสสัง มังคะลัง ยาจามิ

คำลาข้าวพระพุทธ

ข้าพเจ้าขอส่วนที่เหลือเป็นมงคล

คำอธิษฐานเวลาทำบุญ

ขอให้ทานที่ข้าพเจ้าถวายดีแล้วนี้ จงเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าหมดความเศร้าหมองใจเถิด

คำถวายข้าวสาร

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอถวายข้าวสาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับข้าวสาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ

คำถวายข้าวสงฆ์ (สังฆทาน)

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอถวายภัตตาหารทั้งหลายเหล่านี้ พร้อมทั้งแกงและกับ น้ำปานะและยาแก่พระภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเป็นประธานในที่นี้ (ว่า ๓ หน)

คำกรวดน้ำ

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อุปัชฌายาคุณุตตะรา อาจะริยูปะการา จะ มาตาปิตาจะ ญาตะกา ปิยามะมัง สุริโยจันทิมา ราชาคุณะวันตา นะราปิ จะ พรหมะมารา จะอินทา จะตุโลกะปาลา จะ เทวะตา ยะโม

มิตตา มะนุสสา จะ มัชฌัตตา เวริกาปี จะ สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ ปุญญานิ ปะกะตานิ เม สุขังจะติวิธัง เทนตุ ขิปปัง ปาเปถะ โว มะตัง

อิมินา ปุญญะกัมเมนะอิมินา อุททิสเสนะ จะ ขิปปาหัง สุละเภเจวะ ตัณหุปาทานะเฉทะนัง เย สันตาเน หินา ธัมมา ยาวะ นิพพานะโต มะมัง นัสสันตุ สัพพะทาเยวะ ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว อุชุจิตตัง สะติปัญญา สัลเลโข วิริยัมหินา มารา ละภันตุ โน กาสังกาตุญจะ วิริเยสุ เม พุทธาธิปะวะโร นาโถ ธัมโม นาโถ วะรุตตะโม นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง เต โสตตะมานุภาเวนะ มาโร กาสัง ละภันตุ มา

หรือ คำกรวดน้ำแบบย่อ

อิทัง โน ปุญญัง ญาตะกานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย

ถ้าว่าคำบาลีไม่ได้ ให้นึกเป็นภาษาไทย เช่น ขออุทิศผลอันเกิดแต่การบริจาคทานนี้แก่......... ขอผลนี้จงสำเร็จแก่..........และขอให้..........จงมีความสุขในคติภพนั้น ๆ เทอญ

(ที่ละไว้ให้ออกชื่อผู้ที่จะอุทิศกุศลให้)

ธรรมบรรณาการ

มงคลชีวิต

โดย

พระเทพกวี

(พระราชวินยาภรณ์ วัดป่าดาราภิรมย์)

การพัฒนา

การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

ก่อนอื่นจะต้องพัฒนาคน

การพัฒนาคน

ต้องพัฒนาด้วยการศึกษาและอบรม

ให้รู้จักรับผิดชอบ

๒๕๐๔

△ ภายใต้ดวงอาทิตย์นี้ ไม่มีการสูญเสียใด ๆ ที่น่าเสียใจ **เท่ากับการเสียเวลา** เสียเวลาเพียงหนึ่งวินาที ก็เท่ากับสูญเสียส่วนหนึ่งของชีวิต อายุที่เราได้นั้นคือชีวิตที่เราสูญเสียไป

△ **ความกังวลใจ คือ ศัตรูของชีวิต** อดีตคือความฝัน อนาคตคือความไม่แน่นอน ปัจจุบันเท่านั้นที่เราจะแก้ไขได้ ไม่มีใครสร้างความเดือดร้อนให้แก่เราได้ นอกจากตัวเราเอง

๒๕๐๕

△ **การทำความดี มีได้ทุกโอกาส**

ความประมาททำให้พลาดจากความดี

△ **ความดี** ให้ความอิ่มใจในเบื้องหลัง ให้ความสมหวังในเบื้องหน้า

△ **ความชั่ว** ให้ความขุ่นใจในเบื้องหลัง ให้ความผิดหวังในเบื้องหน้า

△ จงพอใจในชีวิตของตัวเอง โดยมิต้องไปเปรียบ-เทียบชีวิตของผู้อื่น

๒๕๐๖

△ ไม่ยินดีในสิ่งที่ตนได้ ไม่พอใจในสิ่งที่ตนมี เป็นคนอาภัพอับโชคที่สุด

△ ยินดีในสิ่งที่ตนได้ พอใจในสิ่งที่ตนมี เป็นคนโชคดีที่สุด

△ มัวเมาในสิ่งที่ตนได้ หลงไหลในสิ่งที่ตนมี คือการสร้างเรือนจำขังตัวเอง

△ เห็นโทษในสิ่งที่ตนได้ เห็นภัยในสิ่งที่ตนมี คือความเป็นอิสระในโลก

๒๕๐๗

△ คาถากันความทุกข์

เมื่อได้ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ให้เสกคาถาว่า **เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป** เมื่อสิ่งเหล่านี้เสื่อมสิ้นไปจะได้ไม่ทุกข์ใจ

เมื่อประสบกับความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ให้เสกคาถาว่า **เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป** จะได้ไม่ทุกข์ทรมานใจ

△ การแก้ปัญหา

การแก้ปัญหายุ่งยากของชีวิต ไม่ได้อยู่ที่การเพิ่มปริมาณ หรือแก้ด้วยการหลบหนี แต่จะแก้ได้ด้วยการศึกษาให้รู้เหตุที่มาของความยุ่งยากนั้น การค้นให้พบต้นเหตุนั้นแล คือการแก้ปัญหาชีวิต

๒๕๐๘

△ ถ้าทำใจร้อน จะร้อนใจภายหลัง

△ ถ้าทำมักง่าย จะวุ่นวายภายหลัง

△ ถ้าเห็นแก่ได้ จะเสียใจภายหลัง

△ ถ้าเห็นแก่กิน จะถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม

△ ถ้าพูดพล่อย ๆ จะเสื่อมถอยความนับถือ

△ ถ้าสบายเมื่อหนุ่ม จะกลุ้มใจเมื่อแก่

△ ถ้าทำตามใจชอบ จะได้รับสิ่งที่ไม่ชอบใจ

△ ถ้าทำบาปแลกบุญ จะขาดทุนเรื่อยไป

△ ถ้าเห็นแก่ธรรม สุขเลิศล้ำตลอดกาล

๒๕๐๙

△ คนที่ไม่รักษาเวลา คือคนฆ่าตัวเอง

△ อดีตคือความฝัน ปัจจุบันคือภาพมายา

อนาคตคือความไม่แน่นอน

△ ไม่มีอะไรเป็นของเรา แม้แต่ตัวของเราเอง

△ โกรธคนอื่น เหมือนจุดไฟเผาตัวเอง

△ เมตตาคนอื่น เหมือนสร้างบ้านให้ตัวเอง

△ อย่าระแวงคนอื่น ยิ่งกว่าระวังตัวเอง

△ ชีวิตไม่พอกับตัณหา เวลาไม่พอกับความต้องการ

△ ที่พักครั้งสุดท้ายของชีวิต คือป่าช้า

๒๕๑๐

△ ถ้าทำตัวแข่งกับสังคม ความล่มจมจะตามมา

△ ถ้าทำงานเห็นแก่หน้า จะพบกับปัญหาเรื่อยไป

△ ถ้าทำตัวเห็นแก่ได้ อย่าหวังน้ำใจจากเพื่อนฝูง

△ ถ้ากลัวเกินไป จะทำอะไรไม่สำเร็จ

△ ถ้ากล้าจนเกินงาม จะพบกับความเดือดร้อน

△ ถ้าขาดความพอดี จะเป็นหนี้ตลอดกาล

△ ถ้าหวังแต่ความสนุก จะพบความทุกข์มหันต์

△ ถ้าขาดความยั้งคิด ชีวิตจะหมดความหมาย

△ ถ้าทำใจให้สงบ จะพบกับความสุขเยือกเย็น

๒๕๑๑

△ ถ้ามีความพอดี

จะเป็นเศรษฐีในเรือนยาจก

△ ถ้ามีแต่ความงก

จะเป็นยาจกในเรือนเศรษฐี

△ ถ้ามีเมตตาจิต

จะมีญาติมิตรทั่วบ้าน

△ ถ้าเมตตาเกินประมาณ

จะพบคนพาลทั่วเมือง

△ ถ้าคิดถึงแต่ความหลัง

จะพบรังแห่งความเศร้า

△ ถ้ามีแต่ความมัวเมา

จะพบความปวดร้าวภายหลัง

△ ถ้าทำดีเพื่อเด่น

จะถูกเขม่นจากญาติมิตร

△ ถ้าทำความดีด้วยน้ำจิต

จะมีชีวิตอยู่อย่างสบาย

△ ถ้าหวังพึ่งแต่คนอื่น

จะต้องกลืนน้ำตาตัวเอง

△ **ถ้ารู้จักใช้เวลา**

ชีวิตจะมีค่ากว่านี้

๒๕๑๒

△ อย่าพยายามทำคนอื่นให้เหมือนใจเรา

เพราะเราก็ทำให้เหมือนคนอื่นไม่ได้

△ อย่าทำตัวเป็นผู้รับฝ่ายเดียว

จงทำตัวเป็นผู้ให้ด้วย

△ อย่าทำตัวให้เด่นกว่างาน

จงพยายามทำงานให้เด่นกว่าตัว

△ อย่าทำบ้านให้แข็งแรงกว่าพื้นฐาน

จงทำพื้นฐานให้แข็งแรงกว่าบ้าน

△ อย่าพยายามทำสิ่งที่ได้ให้เท่ากับใจ

จงพยายามทำใจให้เท่ากับสิ่งที่ได้

พ

๒๕๑๓

△ ถ้าไม่กินอยู่เท่าที่มี

จะได้เป็นเศรษฐีเงินกู้

△ ถ้ามั่วสุมกับอบายมุข

จะพบความทุกข์ในเบื้องปลาย

△ ถ้าทำหูเบาเอาเขาว่า

จะต้องน้ำตาตกใน

△ ถ้าพูดโดยไม่คิด

เท่ากับพ่นลมพิษใส่คนอื่น

△ ถ้าจริงจังกับโลกเกินไป

จะต้องตายเพราะความเศร้า

△ ถ้าต้องการความเป็นอิสระ

ให้พยายามชนะตัวเอง

△ ถ้าไม่รู้จักความทุกข์

จะพบกับความสุขได้ที่ไหน

△ ถ้าไม่ยอมปล่อยวาง

จะพบกับความว่างได้อย่างไร

△ ถ้าหาความสุขจากความมัวเมา

ท่านกำลังจับเงาในกระจก

๒๕๓๔

△ ถ้าอยากเป็นคนงาม

อย่าวู่วามโกรธง่าย

△ ถ้าอยากเป็นคนสบาย

อย่าเบื่อหน่ายความเพียร

△ ถ้าอยากเป็นคนมั่งมี

อย่าเป็นคนดีแต่จ่าย

△ ถ้าอยากเป็นคนนำสมัย

อย่าทำลายวัฒนธรรม

△ ถ้าอยากเป็นคนมีเกียรติ

อย่าเหยียดหยามคนอื่น

△ ถ้าอยากมีความรู้

อย่าลบหลู่อาจารย์

△ ถ้าอยากหาความสำราญ

อย่าล้างผลาญสมบัติ

△ ถ้าอยากเป็นคนมีอำนาจ

อย่าขาดความยุติธรรม

△ **ถ้าอยากเป็นคนดัง**

อย่าหวังความสงบ

๒๕๓๕

△ เป็นอยู่เท่าที่มี

ดีกว่าเป็นเศรษฐีเงินผ่อน

△ ทำการงานอยู่กับบ้าน

ดีกว่าสุขสำราญในบ่อน

△ แสวงลาภจากการงาน

ดีกว่าบนบานบวงสรวง

△ ไม้เท้าของคนเฒ่า

ดีกว่าลูกเต้าอกตัญญู

△ รักกันฉันพี่น้อง

ดีกว่าเงินทองเป็นไหน ๆ

△ ปิดปากไว้ไม่พูดจา

ดีกว่านินทาเพื่อนบ้าน

△ ยอมลำบากเมื่อหนุ่ม

ดีกว่าจะกลุ้มเมื่อแก่

△ อยู่คนเดียวอย่างสงบ

ดีกว่าคบคนพาล

△ คอยตักเตือนตัวเอง

ดีกว่าเพ่งโทษคนอื่น

△ ทำความดีแล้วดัง

ดีกว่าถูกชังเพราะทำชั่ว

๒๕๑๖

△ ถ้ากินอยู่เกินฐานะ

ชีวิตจะขรุขระเดือดร้อน

△ ยอมลำบากเมื่อตอนต้น

ดีกว่ายากจนทีหลัง

△ เป็นอยู่อย่างหมดหวัง

คือการขุดหลุมฝังตัวเอง

△ ชีวิตคือการต่อสู้

จงเป็นอยู่ด้วยความอดทน

△ ถ้าตกอยู่ใต้อำนาจยาเสพติด

เท่ากับเผาชีวิตทั้งเป็น

△ ถ้ามัวเมาเอาแต่ดัง

ชีวิตจะพังเพราะชื่อเสีย

△ ถ้าจะเป็นผู้ใหญ่

อย่าเชื่อง่ายหูเบา

△ อำนาจวาสนา

คือที่มาของความกังวล

△ โลกจะลุกเป็นไฟ

เพราะใจขาดธรรมะ

△ ชีวิตจริง

ไม่เหมือนฝัน

๒๕๑๗

△ ถ้าชนะด้วยอาวุธ

จะสิ้นสุดด้วยความแค้น

ใช้ธรรมชนะแทน

ความขุ่นแค้นจะหายไป

△ ถ้าเสรีไม่มีเขต

จะเป็นเหตุให้วุ่นวาย

ถ้าเสรีตามกฎหมาย

ความวุ่นวายสงบลง

△ ถ้าผู้ใหญ่ตามใจว่า

จะชักพาให้เดือดร้อน

ถ้าผู้น้อยผีนคำสอน

จะเดือดร้อนไปทั่วเมือง

△ ถ้าทำงานมุ่งเพื่อตัว

จะหมองมัวชั่วชีวิต

ถ้าทำงานเพื่ออุทิศ

สิ้นชีวิตชื่อยังอยู่

△ เป็นพระไม่สังวร

จะถ่ายถอนความศรัทธา

เป็นชาวบ้านไม่เสาะหา

จะนำพาให้ล่มจม

๒๕๑๘

△ ประชาธิปไตยตามใจว่า

คือที่มาแห่งความวุ่นวาย

△ สังคมจะเป็นธรรม

เพราะไม่เหยียบย่ำคนอื่น

△ คนไม่เคารพกฎหมาย

เหมือนวัวควายไม่มีคอก

△ ดูบ้านเมืองดูที่ความสะอาด

ดูประชาชาติดูที่ความสามัคคี

△ ดูคนดี ดูที่งาน

ดูลูกหลาน ดูที่ความเคารพ

△ ดูหญิง ดูที่ความอาย

ดูชาย ดูที่ความกล้าหาญ

△ ดูพระ ดูที่กิจวัตร

ดูคฤหัสถ์ ดูที่ความขยัน

△ เพ่งโทษตน เป็นบัณฑิต

เพ่งความผิดคนอื่น เป็นพาล

△ เสียเงินทองไม่เป็นปัญหา

เท่ากับเสียเวลาและเสียใจ

๒๕๑๙

△ ถ้าใช้กฎหมู่

จะอยู่อย่างรำคาญ

ใช้อำนาจทางศาล

จะสำราญทั่วเมือง

△ เห็นผู้ใหญ่ว่าโง่

เห็นนักเลงโตว่าฉลาด

เห็นพ่อแม่ไม่สามารถ

คืออุบาทว์บ้านเมือง

△ เห็นคุกเป็นบ้าน

สุราบานเป็นเพื่อน

บ้านเรือนเป็นศาลา

คือที่มาของความวิบัติ

△ ส่งเสริมการพนัน

แข่งขันความมั่งมี

ไม่เชื่อคนแต่เชื่อผี

จะมั่งมีได้อย่างไร

△ ความสุขโลกีย์

มีได้ชั่วคราว

ความสุขยืนยาว

ต้องเข้าหาธรรม

๒๕๒๐

△ ปฏิรูปจะได้ผล

ประชาชนต้องร่วมใจ

△ ถ้าจะทำงานเพื่อชาติ

อย่าแสวงหาอำนาจเพื่อตัว

△ ถ้าจะทำงานเพื่อศาสนา

อย่าแสวงหาอามิส

△ อยากให้ไทยคงเป็นไทย

อย่าทำลายวัฒนธรรม

△ ความวิบัติของชาติ

คือประชาราษฎร์แตกสามัคคี

△ สังคมมากกว่าส่วนตัว

ชีวิตครอบครัวจะเดือดร้อน

△ เป็นทุกข์เพราะความจน

ดีกว่าทนทุกข์เพราะเป็นหนี้

△ ประดับกายด้วยความดี

มีราศีกว่าประดับเพชร

△ ฆ่าสัตว์ได้โทษ

ฆ่าความโกรธได้บุญ

△ อยากจะหนีความทุกข์

อย่าหวังความสุขทางกาย

๒๕๒๑

△ ปฏิวัติดัดนิสัย

เป็นการแก้ไขที่ถูกต้อง

△ ถ้ารักประเทศชาติ

อย่าถือโอกาสร่ำรวย

△ ถ้าอยากเป็นคนก้าวหน้า

อย่ามัวอิจฉาคนอื่น

△ อยากเป็นชายจริงหญิงแท้

อย่าเปลี่ยนแปรประเพณี

△ คุณค่าของสัตว์อยู่ที่กาย

คุณค่าหญิงชายอยู่ที่ความประพฤติ

△ ภัยใหญ่ของชีวิต

คือความคิดลุ่มหลง

△ ถูกบัณฑิตนินทา

ดีกว่าถูกพาลายกย่อง

△ ถ้าไม่อยากให้ผิดหวัง

ให้ระวังอย่าโลภ

△ ถ้าไม่อยากให้จิตวุ่นวาย

ให้นึกถึงตายไว้บ้าง

△ ถ้าไม่อยากจะเศร้าโศก

ให้มองโลกเป็นอนิจจัง

๒๕๒๒

△ เป็นอยู่อย่างเกียจคร้าน

จะล้างผลาญสมบัติ

เป็นอยู่อย่างประหยัด

จะได้สมบัติจากตัวเอง

△ เจริญทางวัตถุ

จะคุกรุ่นเป็นไฟ

เจริญทางจิตใจ

จะแจ่มใสสงบ

△ มีธรรมเป็นอำนาจ

จะปราศจากเวรภัย

มีอธรรมเป็นใหญ่

เวรภัยจะตามมา

△ ความสุขแบบชาวโลก

มีทุกข์โศกเป็นผล

ความสุขอริยชน

มีผลเป็นความสงบ

△ เลิกเห็นแก่ตัวได้เมื่อไร

จะสุขใจเมื่อนั้น

๒๕๒๓

△ ไม่ทำการงาน

คบอันธพาล

มั่วสุขสำราญ

ไม่นานหมดตัว

△ มัวเมาอามิส

หลงยาเสพติด

ทำการทุจริต

ยาพิษสังคม

△ อวดดีถือตน

ไม่พึ่งเหตุผล

ยุแยงแฝงกล

คือคนทำลาย

△ แก้ด้วยการเพิ่ม

จะเสริมปัญหา

แก้ด้วยปัญญา

ปัญหาจะลด

△ โลกนี้สับสน

เพราะคนมุ่งรบ

โลกนี้สงบ

เพราะเคารพธรรม

๒๕๒๔

△ ขยันหมั่นไว้จะได้ดี

แต่อย่ามีความโลภ

△ หวังได้ทรัพย์จากการพนัน

คือความเพ้อฝันของคนสิ้นคิด

△ ความหลงใหลอบายมุข

คือความทุกข์ของครอบครัว

△ ปัญหาเศรษฐกิจและจิตใจ

ต้องแก้ไขพร้อมกัน

△ การพัฒนาที่ถูกทาง

คือการเสริมสร้างคนดี

△ ดูคนดี ดูที่การกระทำ

ดูผู้นำ ดูที่การเสียสละ

△ ศัตรูของประเทศชาติ

คือประชาราษฎร์ขาดสามัคคี

△ ความคิดริษยา

เหตุที่มาของการแตกแยก

△ ชีวิตที่ยุ่งยาก

เพราะมีความอยากมากเกินไป

△ ทุกข์ยากที่อุปทาน

สุขสำราญที่ปล่อยวาง

△ หมั่นนึกถึงความตาย

คืออุบายแห่งความไม่ประมาท

๒๕๒๕

△ คนเกียจคร้านไม่เอางาน

เป็นคนพิการสากล

△ คนที่หวังพึ่งโชคชะตา

เป็นคนปัญญาอ่อน

△ คนที่ท้อถอยเบื่อหน่าย

เป็นคนตายก่อนหมดอายุ

△ คนที่มัวเมาเอาแต่เงิน

จะห่างเหินจากญาติมิตร

△ กินเหล้าเพื่อเข้าสังคม

เป็นค่านิยมที่ผิด

△ ภัยที่น่ากลัวคือความตาย

ทางแห่งความฉิบหายคืออบายมุข

△ ไม่หลงของเก่า ไม่เมาของใหม่

เป็นหัวใจการพัฒนา

△ คนเก่ง ๆ มีมาก

คนที่หายากคือคนดี

△ ความวิตกกังวลใจ

เป็นโรคร้ายของชีวิต

△ ความยิ้มแย้มแจ่มใส

เป็นอุบายสร้างสันติ

๒๕๒๖

△ ตัวอย่างที่ไม่ดีในสังคม

สร้างค่านิยมที่ให้โทษ

△ ความง่ายอยู่ที่ปาก

ความยากอยู่ที่ทำ

△ ทำดีไม่มีประมาณ

ก่อความรำคาญให้คนอื่น

△ สู้รบแบบพุทธะ

คือการเอาชนะตัวเอง

△ ระวังหูของเรา

ดีกว่าเฝ้าปิดปากคนอื่น

△ เหนื่อยกายหลับสนิท

เหนื่อยจิตหลับไม่ลง

△ พยับแดดลวงตา

โลกมายาลวงใจ

△ ไม่หยุดไม่ถึงพระ

ไม่ละไม่ถึงธรรม

๒๕๒๗

△ ลำบากเพราะการงาน

ดีกว่าสำราญแล้วกลุ้ม

△ มั่งมีเพราะประหยัด

อัตคัดเพราะฟุ่มเฟือย

△ คุณความดีมีมาก

ส่วนที่หายากคือคนทำดี

△ ทำอะไรตามใจว่า

สร้างปัญหาให้ตัวเอง

△ อามิสเป็นเพียงสิ่งอาศัย

ความสุขใจอยู่ที่ความสงบ

△ ความสุขที่ได้จากตัณหา

มีค่าเท่ากับความทุกข์

△ สะดวกนักมักมักง่าย

สบายนักมักลืมตัว

△ การรู้จักปล่อยวาง

เป็นวิถีทางสงบสุข

๒๕๒๘

△ เวลาไม่ได้ทำให้คนเสียคน

คนต่างหากทำให้เสียเวลา

△ เหล้าไม่ได้ทำให้คนเมา

คนต่างหากเมาเหล้า

△ สัตว์ไม่ได้โหดร้ายกว่าคน

คนต่างหากโหดร้ายกว่าสัตว์

△ ศีลธรรมไม่ได้เสื่อม

คนต่างหากเสื่อมจากศีลธรรม

△ ความสุขไม่ได้อยู่ที่ความสมปรารถนา

การรู้จักทำใจเมื่อไม่สมปรารถนา

ต่างหากเป็นความสุข

๒๕๒๙

△ สังคมวุ่นวาย

เพราะอบายมุข

△ ทำแล้วไม่พูด

ดีกว่าพูดแล้วไม่ทำ

△ มีทรัพย์อับปัญญา

จะพาให้เดือดร้อน

△ เป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
　　คืออุบายการประหยัด

△ แต่งแต่กายไร้ค่า
　　ถ้าไม่แต่งใจ

△ คิดเอาแต่ได้
　　จะเสียใจภายหลัง

△ เป็นอยู่อย่างบัณฑิต
　　จะมีชีวิตอย่างปลอดภัย

△ จงทำตามความถูกต้อง
　　อย่าทำเพราะความถูกใจ

△ ทำอารมณ์ให้ผ่องใส
　　เป็นอุบายแก้ทุกข์

๒๕๓๐

△ พัฒนาไปจะไร้ผล
　　ถ้าทุกคนหวังแต่เงิน

△ อยู่นานไปจะไร้ชาติ
　　ถ้าขาดความสามัคคี

△ คิดไปก็ไร้คุณ
　　ถ้ามัววุ่นอยู่แต่คิด

△ ทำไปก็ไร้ค่า
ถ้าไม่กล้าจะทำจริง

△ ยิ่งทำไปยิ่งได้บุญ
ถ้าเกื้อกูลกันและกัน

△ ภาวนาไปให้ใจสงบ
จะได้พบสันติภาพ

๒๕๓๑

△ บอกบุญบ่อย ๆ
จะถอยศรัทธา
บอกถูกเวลา
ศรัทธาเจริญ

△ ถ้าผูกใจเจ็บ
จะเจ็บใจเรา
ถ้าเมตตาเขา
ใจเราสบาย

△ ความคิดริษยา
พาใจให้วุ่น
เมตตาการุณ
อบอุ่นไมตรี

△ ความกังวลใจ

เป็นภัยเป็นพิษ

สำรวมความคิด

ชีวิตเบิกบาน

△ โลกที่สับสน

เพราะคนวุ่นวาย

จะสุขสบาย

เป็นเรื่องของคน

△ ถ้าวางก็เบา

ถ้าเอาก็หนัก

๒๕๓๒

△ ถ้าจะพัฒนาเขา

ให้พัฒนาตัวเราก่อน

△ ขยันไม่สันโดษ

ทุกข์โทษจะตามมา

△ บ้านเมืองจะพินาศ

เพราะคนในชาติกอบโกย

△ ระฆังดังเมื่อคนตี

คนดีไม่ต้องตีก็ดัง

△ ลืมอะไรก็ลืมได้

แต่อย่าหลงใหลลืมตัว

△ ทำอะไรตามอารมณ์

ทุกข์ระทมจะตามมา

△ หลงทางเหนื่อยกาย

หลงงมงายให้แต่โทษ

△ ความดีอยู่ที่การเสียสละ

ชัยชนะอยู่ที่ขันติธรรม

ความดี

อันทรัพย์สิน ถิ่นฐาน ทั้งบ้านช่อง
อีกเงินทอง ไร่นา มหาศาล
เป็นสมบัติ ของตัว ได้ชั่วกาล
จะต้องผ่าน จากกัน เมื่อวันตาย
ส่วนความดี มีความสัตย์ สมบัติแท้
ถึงตัวแก่ กายดับ ไม่ลับหาย
จะสถิตย์ ติดแน่น แทนร่างกาย
ชนทั้งหลาย สรรเสริญ เจริญพร.